

RE-FEM Finalna studija

- Podrška preduzetnicama širom Evrope

Kratak pregled RE-FEM-a

Projekat RE-FEM — „Programi usavršavanja za otpornost u post-kovid eri za preduzetnice“ — sufinansiran je iz Programa Erasmus+, **uključio je sedam evropskih zemalja** (Bugarska, Finska, Mađarska, Rumunija, Srbija, Slovačka, Španija) **u cilju identifikacije sistemskih prepreke i predloži konkretna rešenja za podršku preduzetnicama** i njihovim mentorima, trenerima i organizacijama za podršku poslovanju.

Ključna saznanja

1) Zajednički izazovi širom Evrope: U svim zemljama i dalje postoje strukturne i kulturne barijere. Među njima su ograničen pristup rodno osetljivom finansiranju, nedovoljna obuka i mentorstvo, slaba socijalna zaštita za samozaposlene žene, loša institucionalna koordinacija i ukorenjeni rodni stereotipi.

2) Područja mogućnosti: Pojavljuju se primeri dobre prakse, pilot-inicijative i rastuća volja za podrškom, što ukazuje na potencijal za poboljšanje uslova za preduzetnice. Finska i Španija imaju zrelije ekosisteme; druge zemlje još razvijaju svoje strukture podrške.

3) Analiza aktuelnih planova i strategija: pokazala je različit stepen podrške i identifikovala specifična polja koja zahtevaju poboljšanje u svakoj zemlji.

Preporuke koje su izneli RE-FEM partneri:

- **Pristup finansijama:** Pojednostaviti procedure, diverzifikovati izvore finansiranja i razviti rodno odgovorne instrumente (mikrokrediti, grantovi, crowdfunding).
- **Digitalizacija:** Proširiti pristup digitalnom obrazovanju, obuke za unapređenje digitalnim veštinama i alate bazirane na veštačkoj inteligenciji (AI), posebno u ruralnim i nerazvijenim područjima.
- **Obrazovanje, obuka i mentorstvo:** Obezbediti dugoročnu, praktičnu obuku, istaknute uzore, međusobno učenje i prenos iskustava.
- **Usklađivanje poslovnog i privatnog života i briga o sebi:** Bolji uslovi za brigu o deci, fleksibilnim radnim vremenom i bolja socijalna zaštita za samozaposlene žene.
- **Vidljivost i rodni stereotipi:** Pokrenuti kampanje, programe za razvoj leaderskih veština i reforme obrazovanja koje će razbiti stereotipe i promovisati učešće žena u preduzetništvu.
- **Inkluzivne politike i koordinacija:** Ojačati međuinstitucionalnu saradnju, kreirati politike u saradnji sa preduzetnicama i primenjivati procene uticaja o rodnoj ravnopravnosti.
- **Uključenost ruralnih područja:** Razviti prilagodljive pristupe, mentorsku podršku, lokalne hub-ove i poreske/finansijske olakšice za žene u ruralnim sredinama.

- **Podaci i evaluacija:** Ojačati prikupljanje podataka razdvojenih po polu, monitoring i evaluacija uticaja kako bi programi podrške bili opravdani. Uključivanje preduzetnica u sve faze prikupljanja podataka i kreiranja programa podrške.
- **Otpornost na krize:** Podsticati podzianje nivoa znanja i stručnosti, kontinuirano planiranje poslovanja i finansijska podrška prilagođena krizama.
- **Nivo EU i međunarodni okvir:** Olakšati pristup EU fondovima, međunarodnim mrežama i uskladiti programe podrške sa EU okvirima za rodnu ravnopravnost.

Zaključak

Projekat RE-FEM naglašava koliko je važan povoljan i prilagodljiv okvir za podršku preduzetnicama za postizanje njihovg boljeg uspeha i otpornosti. Nalazi pokazuju da univerzalni (one-size-fits-all) pristup nije dovoljan i potrebne su koordinisane, opravdane i inkluzivne politike kako bi se stvorili dostupni i uspešni preduzetnički ekosistemi širom Evrope.

Pristup celokupnoj studiji

Za detaljnu analizu i konkretne preporuke po zemljama projekta, preuzmite celu Finalnu studiju putem [sledećeg linka](#).

Pristup we-stranici projekta: refem.eu

